

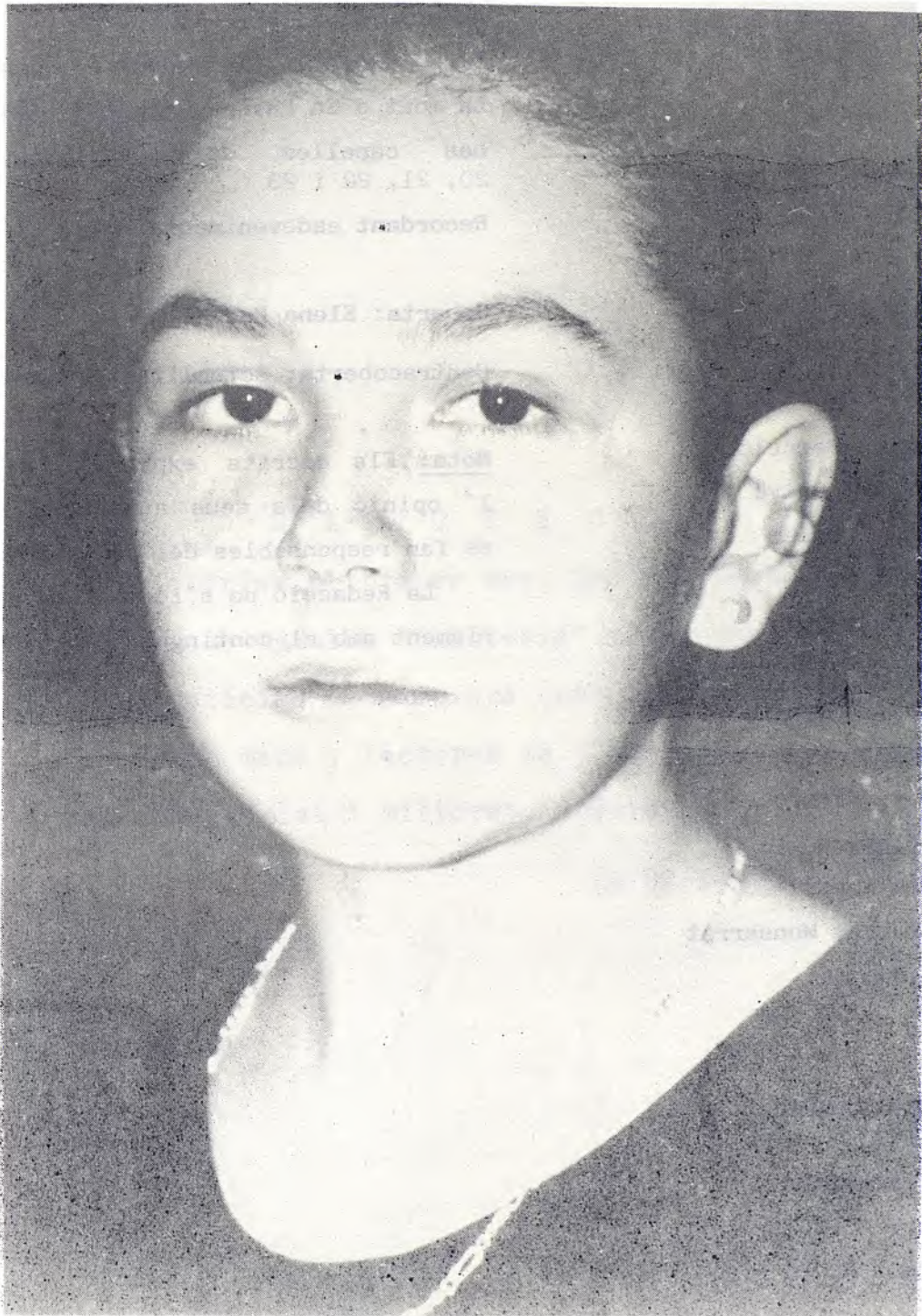
DAMUNT

DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL

SANT JOAN GNER 1.993 - Num. 20

D A M U N T D A M U N T
REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL

SANT JOAN (MALLORCA)

Gener 1.993 - Núm. 20

Depòsit Legal PM-673-1.991

Dimicili:

Major, 68

07240- SANT JOAN (MALLORCA)

Director

Miquel Florit Huguet

Redactors-col.laboradors:

Antoni Amengual Barceló

Antònia Amengual Salvà

Margalida Bauzà Bover

Carles Costa i Salom

Josep Estelrich Costa

Gabriel Company (Forner)

Catalina Lluïsa Gayà Bauzà

Cati Gayà Morlà

Catalina Jaume Ginard

Joan Jaume Nigorra

Bàrbara Matas Sastre

Gabriel Monserrat Monserrat

Guillem Bou Mas

Imprès a:

APOSTOL Y CIVILIZADORS
PETRA (MALLORCA)

Tirada: 400 exemplars

Subscripcions: Miquel Florit

Lloc de venda: Ca Na Blanc

C O N T I N G U T

Salutació, pàg. 3

Notícies Locals, pàg. 4 a 12

Poemes, gloses i glosadors, pàg.
13, 14 i 15

Nuestro Club, pàg. 16 i 17

Dies de dol ...(Introducció), pàg.17

La mort d'En Pavana, pàg. 18 i 19

Les capelles de l'església, pàg.
20, 21, 22 i 23

Recordant esdeveniments, pàg. 23

Coberta: Elena Bauzà

Contracoberta: Actualitat fotogràfica

Nota: Els escrits expressen únicament
l'opinió dels seus autors, els quals
es fan responsables del seu contingut.

La Redacció no s'identifica necessa-
riament amb el contingut dels escrits.

S A L U T A C I O

Voldríem el proper mes, des d'aquesta tercera pàgina que titulam "Salutació" donar una sèrie de bones notícies i també que just tenir la revista en les teves mans , lector-a te n'adonassis que qualche cosa ha canviat i millorat. Gràcies.

La Direcció

Joves Intèrprets

Pere Josep Barceló i Bauzà, descendent d'una família de músics, va néixer a Palma el 14 de novembre de l'any 1972. La seva formació musical va començar durant el 3r curs d'EGB iniciant-se amb la flauta i solfeig bàsic. Actualment cursa 8è curs de piano i formes musicals.

Elena Bauzà i Marí, va néixer a Palma el 18 d'octubre de 1978, ha cursat 4t de solfeig, 2n de piano amb els professors Arturo Fornás i Joana Palmer, i 1r curs de cant coral al Conservatori de Música de Palma.

Miquel Company i Bernal, va néixer a Sant Joan dia 1 de setembre de 1980. Des de fa 4 anys estudia a l'escola de música Mètode I. Segarra de Palma, iniciant la seva formació pianística amb la professora Concepció Oliver; també canta a la Coral Infantil de Joventuds Musicals.

Maria Antònia Company i Morell, va néixer a Sant Joan el 2 de Juny de 1984. Des dels 4 anys canta a la Coral Infantil de Joventuds Musicals i al 6 anys començà a esturiar violí amb els professors Francesc Sard i Marta Picó.

Marta Company i Pérez, va néixer a Sant Joan l'any 1972, va començar els seus estudis musicals a l'Escola Municipal de Música de Manacor. Actualment està cursant 3r de flauta. Ha participat al IV Curs Internacional de Música Vila de Santanyí-Cala d'Or, tenint com a professora a Joana Guillem Piqueras, flauta solista de l'Orquestra de RTVE.

Joana Estelrich i Blanch, nasqué a Palma l'any 1963. Començà la seva activitat musical com a cantaire de la Coral de Sant Joan, la qual també dirigí. Fundà i dirigí durant vuit anys la Coral Infantil de Sant Joan. Ha realitzat estudis de violoncel al Conservatori de Palma i com a violoncelista ha format part de les orquestres de cambra Camerata Instrumental de la Universitat i Jove Acadèmia Instrumental. Ha estat professora especialista de música al col·legi San Cayetano de Palma. Actualment i gairebé des de la seva fundació, és professora de l'escola de música Mètode Irene Segarra de Palma.

Jaume Albert Miró i Gayà, va néixer el 13 de març de 1980, estudia a l'escola de música Mètode Irene Segarra de Palma, 4t curs de solfeig amb el professor Jaume Roca i 3r curs de violí amb Javier Carbonell.

Ferran Pizà i Gayà, va néixer el 4 de novembre de 1980, estudia 3r curs de solfeig i 2n de guitarra a l'escola de música Mètode Irene Segarra de Palma amb el professor Pere Fiol.

Aquets es molt resumit, el currículum dels joves intèrprets que actuaren el passat dia 26 de Desembre de 1.992, tots ells santjoaners o fills de pares nadius d'aquí.

INAUGURACIÓ DEL PUB "DIALEGS"

El passat dia 18 de desembre, local que efectua el Rector Mn. Gabriel tingué lloc la inauguració del pub Ferriol, el Batle Gabriel Mora efectua Diàlegs, en el carrer Ramon Llull, l'obertura simbòlica del local, tallant veïnat de l'edifici de la Tercera la preceptiva cinta. Edat.

La inauguració "ofcial" es feu a les 11 del vespre, amb l'assistència de les Autoritats locals i un nombrós grup de persones, joves i no tant joves.

Després de la benedicció del

Seguidament el públic que omplí el local, va poder admirar les instal·lacions del nou local i gaudir dels nombrosos productes i cava, que en "barra lliure" s'oferí als assistents, entre els qui havia bastant de jovent dels pobles veïns.

N O C E S

El passat dia 20 de desembre, en el Santuari de Consolació es casaren Joan-Antoni Antich Walkoviach i Paula-Francisca Colomar Coll.

Una colla molt jove, on el noviet 21 anys i la novia 20.

LES MATINES

Aquest vespre és el vespre on més llums s'encenen arreu de tot el món ...

Així començà aquest any la tradicional missa de les Matines.

Com cada any aquest també s'ha celebrat la Missa de les Matines, amb la presència de la sibil·la que enguany (com havia fet l'any passat) la va cantar na Bàrbara Barceló.

Aquest any, però, hi va haver una sèrie de canvis que van fer que la missa de les matines fos més entretinguda.

Si l'any passat ens van sorprendre al final de la missa, amb una amollada d'estrelles amb el missatge BON NADAL, aquest any es van repartir una bosseta amb grans de blat amb el missatge

"SEMBRAN UNA AL TEU COR"

Potser això sona un poc estrany però aquets missatge era una senyal de pau; de germanor.

Però això no fou tot, al principi de la celebració, hi va haver una representació d'una paràbola on s'explicava on va neixer Déu.

Tots aquets actes les havien organitzats els joves del "Procés de fe".

Hem de destacar també l'actuació del coro de l'església que acabà la missa amb uns villancescs.

Després de Matines la gent com sol acostumar va fer el ja tradicional xocolata.

VINGUDA DELS REIS

"Els Reis Mags", els reis de cada any, tothom (nens i grans) esperen amb il·lusió, van arribar també a Sant Joan amb cavalls i carrosses, carregats de regals per tothom.

La desfilada anava presidida per la banda de tambors i cornetes, després uns pages portant bengales, que acompanyaven dues carrosses, darrera hi anaven les Majestats els Reis Mags i finalment la carrossa dels regals.

Cati Gayà Morlà

TONI SINDIC I TONI SOLANDER

Mesos passats publicarem la notícia de la creació del grup de teatre "Biaixos i Capjirons", que dirigeix el vilafranquer afincat a Sant Joan, Tomeu Pujol.

Avui tornam publicar una notícia relacionada amb el teatre i es refereix als dos joves santjoaners Antoni Bonet Company (Síndic) i Antoni Gayà (Solander), que han iniciat un Curs a l'Escola-Taller de Teatre de Xesc Forteza, baix de la direcció de Pere Noguera.

Els curs subvencionat per Trui Espectacles, en el primer nivell té les assignatures d'Expressió Corporal, Tècnica Vocal, Tècnica d'Improvisació, Tècnica d'Actor, Escenografia, taller d'escenes, etc.

Toni Síndic amb anterioritat havia actuat en teatre pròpiament dit, a més de les actuacions com a contador de "xistes", humorista, animador i show-man, té de company de Curs a Toni Solander, del qui coneixiem la seva afició i dedicació al esport de la bicicleta, a la fotografia i reportatge esportiu. Esperem veure algun dia a tant d'artista santjoaner que s'està preparant i assatjant.

CONCURS DE BETLEMS

Organitzat i patrocinat per l'Ajuntament es va celebrar un any més el Concurs de Betlems.

Com estableixen les Bases es concediren 5 Premis per una quantia de 15.000, 10.000, 8.000, 6.000 i 4.000 pessetes.

El Jurat va estar format per Josep Rotger (Boiret), Maria Ferriol Joana Matas de "Sa Nostra", Josep Gayà (de Ses, Gomes) i Antoni Gaya (Solander), que concediren els premis a:

Primer Premi: **Antoni-Joan Barceló Munar** (Carrer de Palma, 5).

Segon Premi: **Joana Mas Bauzà** (Carrer Jaume II).

Tercer Premi: **Antoni Bauzà Matas** (Carrer Palma, 14)

Quart Premi: **Maria Matas Sastre** (Carrer Sol)

Quint Premi: **Catalina Munar Caimari** (Carrer Consistori).

En total foren 19 els betlems inscrits, essent quasi tots mereixedors de premi.

L'organització ha estat possible comptant l'Ajuntament i el patrocini de Banca March, "La Caixa" i "Sa Nostra".

ACTIVITATS DE LA BIBLIOTECA PÚBLICA
"PARE RAFEL GINARD" DE SANT JOAN

Pel segon trimestre està programat:

L'HORA DE LA RONDAIA

L'objectiu es apropar-nos al llenguatge oral i gaudir dels nostres contes per excel·lència.

La data: Tots els dimecres a partir del 13 de gener, a les 18'30

Qui contarà les rondaies? Qualsevol persona que vulgui col·laborar en aquesta tradició.

CONCERT JOVES INTERPRETS

El dissabte 26 de desembre de 1.992, al vespre, el poble de Sant Joan assistí a un esdeveniment cultural. Un concert, interpretat per joves del poble.

El concert organitzat pel Centre Cultural de Sant Joan, es celebrà a l'Església Parroquial.

Aquest acte segons opinió de la majoria d'assistents va ésser qualificat d'extraordinari, interessant i de gran qualitat.

Extraordinari perquè per primera vegada s'havia fet amb estudiants de música, en edats compreses entre vuit i vint anys. El concert va englobar molts d'instruments, com són:

El violí, amb una mesurada dificultat, passant per un violoncel, flauta travessera, piano, guitarra i bombardí.

Interessant perquè la gran majoria dels intèrprets eren del poble i crec que pot servir per una pràctica pràctica pedagògica musical, i perquè aquests futurs músics s'acostumin a interpretar peces davant el públic.

D'una gran qualitat perquè les obres foren escrites per grans compositors, interpretades amb una gran perfecció per part dels músics, tenint en compte l'edat de cada un d'ells.

Es encoratjador veure que la gent del poble té interès en aquets actes culturals. S'ha de dir que el nombrós públic guardà un gran silenci, mostrand així el seu interès.

Actes com aquests, s'haurien de fomentar i tenir una continuïtat.

Jospe Florit i Company

El passat dia 28 de Desembre es va celebrar a la Parroquia, l'anual Festa de la Família, dite també Festa de ses Capelletes, on cada any es festejen els matrimonis que celebren les noces d'or i d'argent. La celebració acabà amb una entrega de plaques commemoratives.

Els matrimonis que celebraren durant l'any 1.992 les noces d'or i que es casaren l'any 1.942, foren:

Miquel Gayà Bauzà-Bàrbara Puig Riera.

Joan Company Bauzà-Aina Jaume Bauzà.

Joan Matas Sastre-Maria Mas Barceló.

Arnau Nigorra Bauzà-Margalida Rotger Bonet.

Els matrimonis que celebraren les noces d'argent i que es casaren l'any 1.967, foren:

Joan Gayà Gayà-Catalina Morlà Jaume.

Mateu Català Nigorra-Catalina Karmany Riera.

Joan Florit Sastre-Francisca Antich Morey.

Joan Nigorra Gayà-Catalina Lluïsa Gayà Bauzà.

Antoni Gayà Antich-Francisca Gayà Jaume.

Arnau Company Gayà-Margalida Nicolau Jaume.

Salvador Despuig Miralles-Juana Mª Truyols Camps.

Melsión Sastre Oliver-Antònia Bauzà Gayà.

Pau Bou Dalmau-Catalina Guardiola Miró.

Llorenç Bauzà Nicolau-Margalida Bauzà Salom.

Guillem Mas Font-Margalida Gayà Mas.

Joan Company Company-Maria Pérez Sánchez.

Antoni Sansó Roig-M^a del Pilar Puchol Barceló.

Miquel Palou Frau-Maria Cánoves Barceló.

Bartomeu Ginard Barceló-Catalina Vila Sánchez.

Miquel Bauzà Jaume-Maria Cerdà Jaume.

Francesc Camps Verger-Polita Burguera.

Miquel Florit Gayà-Antònia Morro Barceló.

Des d'aquí les donam le nostra enhorabona i esperam que puguin celebrar molts anys junts.

Cati Gayà Morlà

INFORMACIÓ PARROQUIAL

Anualment i amb motiu de la Festa de Cap d'Any, dia primer de Gener, el cap de la Parròquia Mon Gabriel Ferriol sol donar a conèixer unes dades econòmiques i sobre les distintes activitats de la Parròquia, així com altres dades estadístiques.

Sobre el moviment demogràfic publicam en aquestes mateixes pàgines una relació de les defuncions i una dels neixements.

Sobre els matrimonis que s'han celebrat durant 1.992, el Rector informà el següent.

Sobre els matrimonis que s'han celebrat a Sant Joan, n'hi havia ll en que al manco un dels contraients era nadiu de Sant Joan, essent les altres cinc colles de novis externs que han escollit el Santuari de Consolació per casar-se.

Sobre el moviment econòmic també publicam un resum en aquest mateix número.

Sobre la **Comissió de Finances** el Rector informà que té per missió la d'estudiar i concretar els projectes a realitzar, indicant que es tenia en projecte la construcció d'un confessional Consolació i la publicació d'un llibre, una història de l'església local, que d'una manera exhaustiva ha anat investigant Mn. Josep Estelrich.

Sobre la **neteja** informà el Rector que hi ha cinc grups de dones que es cuiden de la neteja de l'església parroquial i un altre grup de cinc al.lotes que es dediquen a netejar el Santuari de Consolació.

Sobre **Acció Social**, informà Mn Ferriol, que es cuida d'atendre les necessitats que es presenten, organitzar les campanyes de "Deixalles; roba, paper, botelles de vidre ...

BALANÇ ECONÒMIC 1.992

PARROQUIA DE SANT JOAN

-Serveis	465.000
-Rendes-Bar Centre	18.000
-Interessos	112.513
-Colectes Ordinàries	727.644
-Donatius-Almoines	653.000
-Altres aportacions	65.340
-Quotes-Finançament	192.000
-Diversos(càritas,etc)	1.375.582
-Total entrades	3.609.074
-Compres	31.005
-Personal-despeses	959.000
-Conservació	441.531
-Adquisició i obres	438.821
-Despeses-Funcionament	33.333
-Activitats pastorals	71.566

-Altres despeses	20.350
-Diversos(càritas,etc)	1.375.582
-Comunicació de Bens	100.000
-Total-sortides	3.471.188
-Saldo-any 1991	1.979.157
-Total-entrades-1992	3.609.079
-Total-entrades	5.588.236
-Total-sortides-1992	3.471.188
-Saldo positiu-31-XII-92	2.117.048

HAN ARRIBAT. NEIXEMENTS ANY 1.992

- 1- Alejandro Puig Jimenez (4-02-92)
Fill de Arnau i Ramona.
- 2- Maria de les Neus Mora Amengual (25-02-92) Filla de Joan i Antònia.
- 3- Maria Company Monroig (14-04-92)
Filla de Bartomeu i Francisca.
- 4- Antonio-Juan Barceló Munar (25-04-92) Fill de Antoni i Maria Teresa.
- 5- Juan Font Estelrich (30-07-92)
Fill de Joan i Joana.
- 6- Pau Sastre Costa (1-08-92) Fill de Jaume i de Margalida.
- 7- Isabel Morlà Matas (1-09-92) Filla de Joan i de Bàrbara.
- 8- Jordi Bauzà Bauzà (25-09-92) Fill de Antoni i Magdalena.
- 9- Vanessa Mariño Pocoví (29-09-92)
Filla de Rafa i Bàrbara.
- 10- Francisca-Laura Font Bonet (4-10-92) Filla de Antoni i Francisca.
- 11- Juan Company Roig (23-10-92)
Fill de Joan i Caty.
- 12- Rosa-Maria Màs Jaume (13-11-92)
Filla de Gabriel i Catalina.
- 13- Bartomeu Garí Payeres (8-12-92)
Fill de Tomeu i Maria Monse.
- 14- Antoni-Miquel Bauzà Company (15-12-92) Fill de Andreu i Catalina.
- 15- Arnau Gayà Matas (20-12-92) Fill de Arnau i Antònia.

1. Antoni Rebassa Bauzà (Paris) morí dia 2 de Gener 1.992. Tenia 73 anys.
2. Joanaina Gayà Nigorra (Gayà) morí dia 10 de Gener 1.992. Tenia 73 anys.
3. Catalina Bauzà Matas (Pastora) morí dia 12 Febrer 1.992, als 72 anys.
4. Antònia Font Gayà (Rumbande), morí el 15 Febrer 1.992, als 82 anys.
5. Jordi Bauzà Gual (Sineuer), morí dia 15 Febrer 1.992. Tenia 62 anys.
6. Maria Roig Gayà (Guiamona), morí dia 21 de Març 1992. Tenia 80 anys.
7. Amador Jaume Salvà (Pardut), morí dia 3 d'Abril 1.992. Tenia 77 anys.
8. Mateu Juan Bauzà (Teixidor), morí dia 10 d'Abril 1.992. Tenia 82 anys.
9. Joan Barceló Font (des Pujol), morí el 31 Maig 1.992. Tenia 83 anys.
10. Joanaina Costa Font (Carles) morí el 1. Juny 1.992. Tenia 91 anys.
11. Rafel Bauzà Company (Sineuer) morí dia 1. Juliol 1992, als 90 anys.
12. Francisca Gayà Carbonell (de Ca l'amo Joan), morí dia 6 de Juliol 1992. Tenia 72 anys.
13. Bartomeu Pastor Perelló (de Solanada) morí dia 11 de Juliol de 1.992. Tenia 76 anys.
14. Antoni Bauzà Sastre (Sastre), morí el 30 Juliol 1992. Tenia 83 anys.
15. Rosa Gomis Bauzà (Parrica), morí dia 30 de Juliol de 1.992. Tenia 58 anys.
16. Isabel Matas Jaume (Bufalina), morí dia 1. d'Agost de 1.992. Tenia 64 anys.
17. Magdalena Jaume Juan (Parota), morí dia 9 d'Agost 1.992. Tenia 75 anys.
18. Joep Bou Dalmau (Miquelino) morí dia 15 d'Agosto 1.992. Tenia 57 anys.
19. Catalina Font Bonet (Foc), morí dia 24 d'Agost 1.992. Tenia 74 anys.
20. Maria Mas Bauzà (Gana), morí dia 25 d'Agost 1.992. Tenia 90 anys.
21. Francisca Bauzà Font (de Cas Saig), morí dia 27 de Setembre 1.992. Tenia 82 anys.
22. Antoni Barceló Company (Falet), morí dia 5 d'Octubre 1.992. Tenia 82 anys.
23. Margalida Bou Roig (Guiamona), morí dia 9 d'Octubre 1.992. Tenia 81 anys.
24. Jerònia Font Verd (Tronca), morí dia 13 d'Octubre 1.992. Tenia 81 anys.
25. Miquel Bauzà Caimari (Papa), morí dia 16 d'Octubre. 1.992. Tenia 77 anys.
26. Joan Salom Bauzà (Falet), morí dia 23 d'Octubre 1.992. Tenia 71 anys.
27. Catalina Matas Bauzà (Burixona), morí dia 5 de Novembre 1.992. Tenia 77 anys.
28. Monse Nigorra Nigorra (Petrera), morí dia 22 de Novembre 1.992. Tenia 71 anys.
29. Josep Escoto Garcia (de Na Tonina Sastre), morí dia 25 de Novembre 1.992. Tenia 80 anys.
30. Francisca Florit Bauzà (Mariona) morí dia 29 de Novembre de 1.992. Tenia 85 anys.

T E R C E R A E D A T

Com en anys anteriors, l'Associació de la 3ª Edat, celebrà la Festa de Sant Antoni, el dissabte dia 16 amb una torrada i vetllada de cançons i gloses i el diumenge dia de les beneïdes, amb una carrossa molt ben ambientada, montada damunt un tractor.

L'Associació te previst per finals del present mes de gener el començament de dos torneigs de cartes, un de truc per als homes i d'escambrí per les dones.

També te previst l'Associació anar al Teatre Principal per veure la representació de la comèdia de Xesc Forteza.

FESTA DE SANT ANTONI 1.993

Podem dir amb tota raó que les Festes de Sant Antoni 1.993, han estat una festa animada i participada.

El bon temps reinant, tant el dissabte a vespre dia 16, per als foguerons, com el diumenge horabaixa per les beneïdes, contribuïren a que la gent sortís al carrer i prengué part en els actes.

Els actes del dissabte, vispera de Sant Antoni, comencaren amb un passacarrers, on desfilaren la colla de xirimiers i la colla de joves flabiolers, que acompanyant a Sant Antoni i el Dimoni, visitaren els 21 foguerons que a distints indrets del poble havien anat encenent.

Quacú comentà que hi havia poca gent. És evident que una gran massa reunida en un determinat lloc no hi era, perquè la gent estava repartida per els 21 foguerons i el truí i la bauixa durà des de les primeres hores del vespre fins a la matinada, no faltant les torrades, el vi, les

ximbombes i cançons.

El diumenge matí a les 10'30 se celebrà Missa Solemne en honor de Sant Antoni, corrent a càrrec de Mn. Josep Estelrich, el sermó relatiu a Sant Antoni. Un sermó que fou una lliçó magistral d'història, documentat, ple de dades curioses relatives a la Festivitat de Sant Antoni, costums, obrers, imatges, retaules, etc. a través dels segles fins arribar als nostres dies.

L'horabaixa la Banda de Cornetes i Tambors desfilà pels principals carrers del poble i seguidament, aproximadament a les 5 començaren les beneïdes, la desfilada de carrosses i una gran quantitat de nins i nines que desfilaren per davant l'imatge de Sant Antoni portant en les mans o en gàbies aus i altres animals domèstics, rebent la benedicció.

PREMIS PREMSA FORANA DE MALLORCA

Els Premis Premsa Forana de Mallorca 1.992, subvencionats per "Sa Nostra" foren otorgats de la següent manera:

Premi Llevant (Informació, entrevistes i reportatges) a Pere Calafat i Vich de **Coenegre**" de Santa Maria.

Premi Migjorn (investigació històrica) a Francesc Canuto Bauzà, de **"Mel i Sucre"** de Sant Joan.

Premi Ponent (Opinió) a Miquel Cardell Santandreu, de **"Llucmajor de Pinte en Ample"**.

Premi Tramuntana (Fotografia), al conjunt de cobertes de la revista **"Ressò"** de Campos.

Premi Ordenació i catalogació de l'hemeroteca, a Rafel Bordoy Pomar, de l'revista "Santa Margalida".

A proposta de la revista "Artà" es va entregar una menció honorífica a Llorenç Terrasa "Es Porqueret de sa Pallissa".

A SANTIAGO AMB LA PENYA MOTORISTA

En la animada elebració del 36 Aniversari de la Penya Motorista, el passat 13 de Desembre de 1.992, que fou un nou esdeveniment dins les activitats de la veterana entitat; es va presentar el seu Viatge a **Santiago** amb motiu de l'Any Sant, que enguany anomenen com a **Xacobeo 93**.

D'aquesta manera la Penya vol repetir aquella visita que realitzà a l'abril de 1.971 a Santiago a on tingué la seva abraçada i l'ofrena a l'Apostol; acte en el que els noms de Sant Joan i el de la Verge de Consolació, rsonaren dins la Catedral Compostelana.

El viatge d'enguany està programat que comenci el dia 12 d'abril amb el trajecte Palma-Madrid amb avió. Llavors seran visitades les ciutats de Valladolid i León abans d'arribar a Galícia.

L'al·lotjament és farà per a més comoditat a Sangenjo (Rias Bajas) des d'on, es visitarà el més important de Galícia i el nord de Portugal.

Entre aqueste visites destacarà la que és farà a la ciutat de Santiago, a on es preveu repetir l'acte d'ofrena a l'Apostol i veure en funcionament el "Botafumeiro".

A la tornada seran visitades les ciutats de Salamanca, Zamora i Avila. Per tornar el vespre del dia 18 amb el voll Madrid-Palma. Aquest és molt resumit el viatge, que és una bona oportunitat de visitar Santiago amb motiu del Xacobeo 93 i també de recórrer la Comunitat Gallega i de pas contemplar les bel·leses d'algunes ciutats castellanés.

Els interesats, podran trobar més informacions i detalls a la Penya Motorista o Viatges Kronos, que és l'Agència coordinadora.

Joan Jaume

JORNADES DE CULTURA POPULAR

Vuit membres del grup Aires de PAGESIA, assistiren els passats dies 9 i 10 de gener a les I Jornades de Cultura Popular que se celebraren a Muro. Les ponències foren tres: Música, balls i vestimenta del segle XVIII. Hi assistiren més de quatre-cents congressistes, participant molts d'ells en diferents ocasions a les taules redones que se celebraren després de llegides les ponències i comunicacions presentades, exposant diferents punts de vista sobre el tema.

HA MORT DON MIQUEL MARQUÈS COLL

El passat dia 5 de Desembre va morir a Sóller el senyor Miquel Marquès, director del setmanari Sóller que ja compta amb més de 100 anys d'història. El senyor Marquès, entre moltes altres distincions, era President Honorari de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca.

Vagi el nostre condol a la seva família.

N E I X E M E N T S

Isabel-Pilar Soler Pocoví (01-01-93). Filla de Jaume i de Catalina.

Rafel Roig Bauzà (09-01-93). Fill de Josep i de Francisca.

Antoni Rebassa Fernandez (11-01-93). Fill de Andreu i de Joana.

La nostra enhorabona.

D E F U N C I O N S

El passat dia 4 de Gener, morí sobtadament **Arnau Company Gayà (de Ca's caminer Mena)** a l'edat de 68 anys.

Rebin el nostre condol la seva viuda Antònia, filla Margalida, genre Climent Picornell i demés família.

CANÇONS DE SANT ANTONI

Sant Antoni gran senyor
enguany m'hueré de llogar
de gastos no puc anar
no basta sa subvenció.

Sant Antoni gloriós
m'heu de donar un consell
i si podeu un remei
a més de beneir-mos.

Enguany no hi ha hagut savó
sa pastura va enrera
veim que d'aquesta manera
és molt trist fer de pastor

Ses ovelles tenen gana
i no se poden omplir
se començen a morir
tots ossos i "apenes" llana.

Per noltros no hi ha futur
hem acabat es dobbers
en lloc d'augmentar es progrés
encara augmenta s'atur.

Tothom xerra de milions
però no n'arriba cap
qualque pagès ja no sap
de que ha de fer partions.

Cansat d'anar pels racons
i quasi un poc despreciat
mal vestit i mal menjat
Sant Antoni quins tions.

No sé si tendrem humor
de fer-vos una carrossa
mos fan desastre i destressa
és rata i és caçador.

Que se veu amo i senyor
quan es diumenge s'acosta
a dins lo nostro i ca nostra
vos bon Sant, arreglau-ho.

Si duc sort me llogaré
així no podem anar
es gasto que duu es conrar
llavors passar pel taller.

Bocí aquí bocí allà
tot mal tallat, petit
per acabar avorrit
permí hauré d'abandonar.

Hauré de vendre sa llenya
que vos guardd pes fogueró
si no hi trobau solució
feina per no res, emprenya.

Si el dimoni s'entrega
no sentiré calentor
tampoc cap botifarró
Sant Antoni quina vega.

Amb molts o amb pocs dobbers
vos esperam Sant Antoni
en que sigui amb el dimoni
com a bons santjoaners.

Gabriel Monserrat
SANT ANTONI 1.993

Anant per dins el desert
Sant Antoni es recreava
pels animals cor obert
les cuidava i estimava
que els protegia és ben cert
com a fills seus les mirava.

Jo vos deman de tot cor
que del dimoni ens guardeu
i dels injuts que fan por
a l'infern els dugueu
que ho siguin d'allà el tresor.
i per favor no els torneu.

No mos deixeu de sa mà
a s'edat que mos trobam
som un poc mals d'aguantar
uns dels altres mos queixam
com vos volem estimar
i a Vós mos encomanam.

Sa tercera i quarta edat
de deu, nou som malsofrits
Vós que ho sou un Sant Abat
acolliu els nostres crits
si és en Llucifer es combat
feis fugir es mals esperits.

Així que en Vós contarem
a dins la Llar dels padrins
i amb ximbombes cantarem
més fort que en s'estiu es grins
si ens ajudau bons serem
per Vós vostres peregrins.

Donau vostra proptecció
als qui vos ho demanan
Vós que ho sou fet tot d'amor
vos feim festa i aclamam
obtenui-nos el perdó
si veis que mos desviam.

Cantem visca Sant Antoni
del foc ens vulgui guardar
mos aparti del Dimoni
per sempre avui i demà
i que nostre patrimoni
ho sigui fort i sà.

ELS REIS I SA JOVENTUT

Els reis festa dels petits
sa festa més esperada
sa més viva i que agrada
pels moments més divertits.

Ses juguetes desitjades
que se poden divertir
que les fan anar i venir
fins que acaben espenyades.

Els Reis dia d'alegria
ara tot l'anys es els Reis
si tenim salut els vells
també els Reis cada da.

No hi ha reis verteders
ni tampoc un Bon Nadal
el ric vol tots els dobbers
i les armes per fer mal.

Comencem amb bon camí
aquets any que s'aproxima
que augmenti lo que s'estima
com es sol del dematí.

Més claror de cada dia
a lo que és sa veritat
sa viva realitat
despreciam sa traïduria.

Els que manen i ensenyen
no just per l'honor i el nom
pensar i fer bé a tothom
i en canvi tot ho espenyen.

Poques persones de bé
i ,mana qamb dolentia
els joves tenen per guia
lo que no han de mester.

Feina fuig i menjar vine
així n sa veritat
mal camí mal resultat
com sa brutor que patina.

De bon camí beneficis
que mai t'enpenadirás
lo contrari un fracàs
avorriment i mals vicis.

Tenir enveja a lo bo
a lo que està bé i ben fet
oblidant sa mala llet
més humilitat i bon cor.

Només volem adelantar
en anar per sa carretera
sa mà o es peu accelera
lo més ridicul que hi ha.

Ningú mai ha anat davant
tu mai siràs el primer
partir prest i pensar bé
més segur que atropellant.

Gabriel Monserrat

AGRAÏMENT DES FORNER

Digníssim Ajuntament
enhorabona vull donar
no sempre m'he de queixar
aquest pic m'heu fet content
heu alçat un monument
per tot l'Ensanche" "alumbrar",
s'estrella que va guiar
an es tres "Magos" d'Orient.

Davant tanta meravella
he quedat meravellat
es llum d'es cantó apagat
per poder enendre s'estrella.

Jo me vaig fer es portaveu
d'es nostre barri estimat.
i sa primera autoritat
mos ha alçat aqueixa creu,
es Forner a penes hi veu
a dins tanta obscuritat
i es batlesa "empenyat"
que en tornar votar, el voteu.

Heu donat una lliçó
de gent de categoria
ensenyant tecnologia
de sa fosca i sa claror.

Perdonau s'atreviment
de lo que he dit i diré
haurieu quedat més bé
amb una pera de cent
aqueixa estrella imponent
que mos embruta es carrer
pareix s'estel d'es bover
digníssim Ajuntament.

El tenim vora la casa
a s'estel meravellós
i quedaria més preciós
si hi haguesiu penjat un ase.

Gabriel Compny

Sant Joan, Nadal 1.992

LES GLOSES DE GUILLEM BOU

Molt contents podem estar
per tancar s'any amb alegria
crec que a tots mos convendria
veure s'any nou acabar
i per tenir de que xerrar
mos hauria de tocar
un altre pic sa Loteria.

Guillem Bou

Nota: Glosa que Guillem Cotonet improvisà amb motiu de la festa que es va fer en el local de Tercera Edat, el dissabte de Cap d'Any.

ES GLOSAT DE SANT ANTONI

Si ho heu trobat un poc magre
en aqueix tipo de glosat
es que es glosadors s'han trobat
que es nivell de vida ha pujat
hi han hagut d'investir en es combat
sense pujar-los gens sa paga.

= = =

Qualsevol cosa fa grau
si es que l'escolta ressona
la compar amb una dona
que no basta que sigui bona
es bona si li hi trobau.

Guillem Bou

Nota: Guillem Bou el nostre col·laborador i amic de tothom, en la vetlada del 16 de Gener, vespre de la torrada, gloses i foguerons de Sant Antoni, com a animador de la 3^a Edat, es va veure "obligat" a improvisar aquestes dues gloses.

RECORDANT ARNAU COMPANYY GAYÀ

A principis d'aquest any
un moment inesperat
va morir n'Arnau Company
un home de gran bondat
que mai tenia mal dia
diuen es qui l'han tractat,
que Déu l'hagi perdonat
i en el cel li hagi dat
es premi que mereixia.

Sa familia amb raó
se troba molt amargada
rebi un consol cristià
de la Verge Immaculada.

Catalina Jaume

GLOSA PERSONAL DEL FORNER

Haguent casat sa darrera
he romas prou descansat
tota sa vida he lluitat
sumiant una quimera
sempre he tingut per bandera
doblers pocs i bromes cap
tenc present lo que he passat
i se bé que és es colcar enrera,
quan arribi l'hoïe brostera
i si tots m'heu perdonat
sercaré conformitat
per enfrentar-me a Sant Pere.

Gabriel Company

(Forner, Roveta)

NOCES D'OR I D'ARGENT

El passat noranta-dos
segons he sentit a dir
quatre sortats matrimonis
celebraren noces d'or
que d'endavant no les falti
de Déu sa protecció.

Els qui feren ses de plata
guardin s'amor per tresor
i sa llei de Déu com a guia
que és el refugi més bó
on està sa font de vida.

Visquen en pau i alegria
i Déu vulgui que en es dia
amb salut i alegria
pogueu celebrar ses d'or.

Catalina Jaume

ELOGIS A GABRIEL GOMIS I LA SEVA
ESPOSA PEL BON ACERT DEL NOM DE
LA SEVA FILLA ROSA-MARIA.

Es nom de Rosa-Maria
per jo es digne d'alabar
es nomm de gran fantasia
i honra sa qui s'en va anar
que tan goijosa estaria.

Segur que ella des del cel
la contempla amb alegria,
que surti com desitjau
i de Déu sigui prtegida.

Catalina Jaume

AMB MOTIU DEL NAIXEMENT D'UN ALTRE

ARNAU DE SON PARDUT

Es nou hereu que ha vingut
dins sa vostra "descendenci"
Déu el mira amb "preferenci"
per continuar s'herenci"
dets Arnaus de Son Pardut.

Ell es s'Arnau que fa cinc
des que he conegut fins ara,
que es novell surti avingut
com es padrins i son pare
i que no sigui ell es darrer
i continuï sa tirada.

Catalina Jaume

CANÇONS DE SANT ANTONI

Tots aquells que feren festa
dia desset de gener
que sant Antoni les ajudi
a passar sa vida bé,
que visquin amb alegria
i que molts d'anys la puguin fer

I tots es qui Déu va cridar
a una vida millor
que estiguin a prop de Vós
a la glòria del Senyor.
Sant Antoni gloriós !.

Protegiu vostres devots
Sant Antoni gloriós
veniu sempre amb nostra ajuda
si estam a llocs perillós
i quan fassem aquell traspàs
que tot mortal ha de fer
no permeteu que caiguem
en poder de Llucifer.

Catalina Jaume

EN MOTIU DEL 3ª ANIVERSARI D'AIN.

MORATINOS MORAGUES

Mil noucents noranta-tres
vintinou de gener
sa nostra neta compleix
s'aniversari tercer
Gracies Sant Angel Custodi
dui-la pes camí des bé
i guardau-la de tot perill
es temps que li sobreve.

Catalina Jaume

NUESTRO CLUB

La societat cultural recreativa "Nuestro Club" es va fundar a Sant Joan l'any 1.929 i va tenir la seu social al carrer Major, número 90 primer pis de la casa que actualment hi ha un establiment comercial de Josep Payeras (Borras) davant l'església. Les seves activitats eren les pròpies d'una entitat cultural i recreativa, promovia l'escenificació i representació d'obres teatrals, la major part d'elles interpretades per artistes locals i també contractava companyies de fora poble.

La Junta directiva estava composta pels santjoaners següents:

President Gabriel Camps Oliver, de Son Gual

Secretari: Francesc Oliver Oliver d'Els Caldarés.

Tresorer Arnau Bauzà Mieras, Faleu

Vocal Gabriel Verger Ferriol, el Metge Verger

Vocal Antoni Blanc Matas, Blanc

Vocal Francesc Gayà Mas, Es Mestre Gana

Vocal Bernardi Font Nicolau, Tronca

Vocal Miquel Galmes Matas, Putxer

i altres que no hem pogut localitzar. Al llarg de la seva curta existència la junta directiva es va renovar diferents vegades.

El conserje de l'entitat era Josep Portell, més conegut per en **Pep d'es Metge**, per haver estat durant molts d'anys el criat del metge Don Bernadí Solivelles.

De l'existència d'aquesta societat en tenim constància per diferents documents i també per que l'any 1.930 es feren unes accions per valor de vint-i-cinc pessetes cada una, que adquirieren els socis i simpatitzants de "Nuestro Club", com també per

les informacions orals que hem pogut escoltar de persones que un dia estaren vinculades amb aquesta entitat.

Aleshores el teatre del Centre Catòlic era dirigit pel senyor Mas, tenia de maquinista a Antoni Bauzà Fiol (Mestre Antoni Escolà) i era el seu mosso Antoni Barceló Compny (Falet) el que uns anys abans, per causes del primer incendi que sofrí aquest local, el 1.930, va patir lleus ferides, sense haver-hi més desgràcies personals entre el Combrós públic assistent a la funció, ja que era el dia de Sant Antoni.

Prest, el senyor Mas el va llogar a "Nuestro Club" i aquest després d'uns anys el traspassà a "La Pandilla", un grup de joves que havian conincidit al club anterior.

Pel·lícules de cine, a més de obres de teatre, virietes, sarsueles i inclús òpera, es varen representar moltes vegades a aquest local baix la direcció de "Nuestro Club". Mereix destacar les repetides actuacions a Sant Joan del guitarrista Bartomeu Catalayud, contractat per aquesta entitat. També hi actuaren moltes altres companyies de molt de nom dins Mallorca, d'entre aquestes, la companyia "Fuster", la "Estelrich" que després es convertí en la "Artis", i també "El Capitan Bunte".

Pel maig de 1.932 es va fer una funció a benefici de les obres de l'església, que en aquells anys s'estava construint a Sant Joan. Va donar un benefici de noranta pessetes (APSJ. 34.3. p. 118)

Una mostra de la potència econòmica de "Nuestro Club" i l'interés per la cultura i l'acció social del nostre poble, ho demostra un programa que es conserva a on s'anuncia una funció de teatre organitzada per la Càtedra de Declamació el diumenge dia 30 d'abril de 1.933. Representaren

NUESTRO CLUB

la comèdia "Los autores de mis dias", varen dividir en dos grups, i això en tres actes i en prosa, dels autors Antonio Paso i Ricardo G. del Toro, i la sarsuela "La leyenda del Pastor" de Arniches i Chapi. Tots els actors eran sanjoaners i els decorats es dugueren expressament des de Barcelona.

Una altre vetlada a benefici de les mateixes obres a l'església es va celebrar pel juny de 1.933 i el benefici fou de 137'85 pessetes (APSJ. 43.3 p. 144).

Segons les informacions de diferents persones que varen pertanyer a aquesta associació cultural, la política va fer mella dins els seus membres a l'entrada de la República; els seus socis i simpatitzants es

fou el començament de la seva desfeta.

Si important era aquest entrebanc, molt pitjor fou la contractació de la companyia de teatre de "La Protectora de Palma. Pareix que la vinguda a Sant Joan d'aquesta companyia va esser un fracàs econòmic, del que es va ressentir estrepitosament tota l'entitat, es pot dir que això fou l'acabament de "Nuestro Club".

Informacions:

Antoni Blanc Matas
Antoni Bareló (Falet)
Josep Estelrich Costa
Miquel Florit Huguet
Miquel Company Florit

Carles Costa i Salom

DIES DE DOL I MORTS DE DESGRÀCIA

Baix el títol "Dies de dol i morts de desgràcia" hi ha arreplagats una sèrie de fets luctuosos, de morts violentes o inesperades, que són la "Crònica negra" del segle XX, del nostre poble. Fets desgraciats que conmgueren els santjoaners, fets alguns dels quals, per la seva magnitud, pel seu dramatisma, han arribat de viva veu fins als nostres dies, -semblant impossible-, que a un poble tranquil i pacífic com és i ha estat Sant Joan, es donassin fets amb un final tan tràgic.

No hi ha recollits tots els fets que ha succeït dins el nostre poble o terme, uns per ètica, per respecte als descendents dels protagonistes, hem deixat de consignar-los i altres

no hem tingut temps d'investigar-los.

Hi ha assassinats, morts de desgràcia, per accident de trànsit i de treball i també unes morts inesperades, encara que classificades com a morts naturals, per haver-se produïdes de sobte, causaren una forta impressió dins el nostre poble.

No hi ha relacionats els suïcidis i altres morts semblants, perquè aquells qui tinkeren "una mala hora" i atemptaren contra la seva pròpia vida, mereixen la comprensió més que ningú i l'oblit de la història, gaudir de la pau, que tal volta no trobaren entre els seus contemporanis.

Miquel Florit Huguet

LA MORT D'EN PAVANA

A Sant Joan, prop del poble, a la carretera que va a Montuiri, hi ha Sa Creu d'En Pavana, que indica el punt on morí assassinat En Pavana d'Ariany. En passar, els santjoaners resaven un parenostro en sufragi del difunt. En la nostra minyonia, vàrem sentir moltes vegades la relació d'aquest assassinat.

En Pavana d'Ariany
l'han mort dins un carretó.
Quina desgràcia, Senyor,
que hi hagué dins Sant Joan!
Es jutge, forçat volia
que fos un de Sant Joan,
i ara, per temps diran
que és un de sa seva vila.
En Pavana d'Ariany
un cosí seu el matà,
i el tirà dins favar
de Gosauba,
pensant que no el trobaran.
L'amo Miquel consolava
En Miquel que es fiol seu:

Vaja, comanau-lo a Déu,
que ja està enterrat ton pare!
-Damunt Consolació
està enterrat mon pare.
Quina pena tan sobrada
que tinquérem jo i mumare
i es meu germà major!
Damunt Consolació
mon pare està enterrat;
si ell vos ha agraviat,
per ell vos deman perdó! -
Es fill segon d'En Pavana
d'es carretó davallà
per sa sang anar a besar
que son pare derramava.

Cançoner popular de Mallorca
Tom IV, pàgina 111

Aquell horabaixa, Pavana, tornava de Ciutat, amb el carro i la mula. Feia molts d'any que feia de traginer. Carreter experimentat, sabia que el camí estava infectat de lladres i bandolers; per aixó quan partia de l'hostal, de volta cap a Ariany, en lloc de posar (dur) els doblers dins la bossa o sanaió, sempre amagava els doblers dins un descosit de la collera de la mula. Així no les podia perdre, ni les hi podrien trobar en el cas que li sortissen lladres o bandolers.

En Pavana aquell dia havia cobrat els viatges de dues setmanes. Eren molts de doblers; eren molts de doblers. Sa collera estava estufada, com si tingués els coxins nous.

-Amaga-los bé- li havia dit la dona el dia abans de partir d'Ariany.

Venia En Pavana, mig adormissat dins el carro. La mula, sap el camí, un camí que fa dues o tres vegades cada setmana.

Quan arriba a la garriga de Maià, sent que el criden pel seu nom.

-Pavana ; Pavana !

En Pavana treu el cap de davall la vela. El que el crida es el seu cosí. En Pavana estira les riendes i atura la bístia.

-Ou! i que fas tu per aquí? demana extranyat al seu cosí, que du una destral en els mans. -Què hi ha res de nou?

-Venc de tallar pins i he conegut el carro i ... si no te sap greu, vindré amb tu fins Ariany.

- Puja home, puja-.

LA MORT D'EN PAVANA

-Ara me sap greu d'haver-te despertat, s'excusa el cosí.

-Els carreters sempre anam son enrera, però sa mula ja sap el camí i casi tot es temp vaig becant.

-Tu segueix becant, que jo ja menaré sa mula. Ajeu-te, jo ja me'n cuidaré.

-En Pavana torna agafar la manta i s'ajeu. Mira que bé, haver trobat el cosí, així aniré tranquil en passar per dins el pobles de Sant Joan i quan passi per Petra -pensa en Pavana-

-Que t'ha anat bé? -li demana el cosí- Que t'ho han pagat tot? Has tingut bon vendre?

-Si avui ho he cobrat tot -respon En Pavana- sense eixecar el cap.

Les mans del cosí, amollen les riendes i estrenyen amb força el mànec de la destral. Té els ulls molt oberts, com entellats, mirant aquell bolic, que forma el cos del seu cosí ambolicat amb la manta, d'on surten uns alens acompassats. El cosí que mira el bulto, alena fons i espès. Una gran lluita està desfermada dins ell. Esperaré que estigui ben adormit. Ho he de fer abans d'arribar a Sant Joan.

La mula segueix de bon pas, amb el carro i els dos passatgers. Han baixat la Costa de Maià i després la de la Tortuga. Ara passen per davant Solanda.

En Pavana s'ha adormit, ben adormit. Ronca fort. Està tranquil. El seu darrer pensament, abans de dormir-se ha estat - M'han anat bé les coses. He cobrat i ara he tingut la sort d'haver trobat el cosí, que se cuidarà de sa mula.

Arriben al paratge de Son Juny. El cosí sense aturar la mula, mira per endavant i per derrera, a mà dreta i a mà esquerra. No hi ha cap ànima en tot això. Mira cap a Consolació, on sap que hi ha una imatge de la Mare de Déu, venerada pels santjoaners. Remena el cap amb

força, per allunyar un pensament de debilitat. No és hora de tornar enrera. Si ho he de fer ha de ser abans d'arribar a Sant Joan, abans d'arribar al Revolt d'En Pago. Hi ha una gran lluita dins el seu interior.

Amb una mà agafa la destral i amb l'altra retira, aixeca un cantó de la manta que cobreix en Pavana, que no se n'adona. Dorm ben adormit. Ara té el cap i les espatles ben visibles (destapades). El carro i la mula, amb els dos homes dintre, ha voltat el revolt de baix i enfila la costa de Son Juny, també coneguda per la Creu del Coll.

Estan a mitja costa. Així es bon lloc. El tiraré dins aquest favar i estaran uns dies en trobar-lo.

Aixeca la destral i li pega destralada amb tota la força.

!! Ai !! exclama En Pavana, pegant un crit espantós. La sang li surt a perfallons per l'oberta feta per la destral.

- ¡ Ou ! - crida el cosí, l'assassí. La mula pareix que sap el que acaba de passar dintre del carro. S'atura urugada, amb les orelles dretes, com si hagués afinat una guarda d'animals ferotges.

El cos d'En Pavana està ple de sang. Sang per la roba, sang per dintre del carro.

L'Assasí, bota del carro. Ha tirat la destral enfora, dins les faves. Estira per les cames el cos del mo ribund, que fa un gemec dèbil i fons. El treu del carro i l'arrossega per dins la pols de la carretera, que queda amb un rossegai vermell.

L'assassí du les mans plenes de sang. Tira el cos d'En Pavana dins el sombrat ran de la carretera.

Miquel Florit Huguet

(Continuarà)

LES CAPELLES DE L'ESGLÉSIA VELLA DE SANT JOAN

VII. Capella de Sant Antoni abat (abans del Nom de Jesús)

Sant Antoni abat és sens dubte un dels sants més populars a Mallorca, sobretot als pobles de la Part forana. Molt poques esglésies deu haver-hi que no li tinguin dedicada una capella; la seva festa arriba precedida dels foguerons de la vesprada anterior, en què pertot arreu es canten els seus goigs, sovint acompanyats de la ximbomba, amb lletres adesiara adobades amb un poc de picant per fer-les més gustoses; i la diada és solemnitzada per "ses beneïdes", avui ja un tant sofisticades, que eren emperò en temps passat una gloriosa mostra de bestiar, que passejaven amb orgull els seus propietaris per davant l'embadalida concurrència.

A la nostra església Sant Antoni hi tengué capella des dels primers temps de què tenim notícia documental. Segons la relació de la Visita pastoral de 1564, quan l'església només tenia quatre capelles per banda, sant Antoni era venerat a la segona de la part dreta partint de l'altar major, seguida de la capella de la Purificació, més tard anomenada de l'Assumpta; restaven encara buides la primera i la quarta, que pocs anys després foren respectivament, del Roser i del Nom de Jesús¹.

La capella de sant Antoni ocupà doncs inicialment l'indret que ara correspon a la Puríssima. Aleshores encara no tenia retaule. L'any 1588 la senyora Elionor Tugores i Sala de Solanda, esposa de Bernadí Tugores, filla i hereva de Joan Sala de Solanda -el qual l'any 1569 havia fundat un benefici a l'església de Consolació perquè s'hi celebràs missa tots els diumenges, festes i divendres de l'any², va oferir 62 lliures i mitja "en adjutori de fer un retaule a la capella de Sant Antoni", i els jurats acordaren "acceptar la dita promesa feta per dita senyora, i que fassen lo dit retaule de cosa de cent lliures, cosa més o manco, i que fassen aquell a voluntat de la dita senyora Tugores, posanthi los sants que a

ella i an el senyor rector i a los jurats apareixerà, i lo demás costarà de dita promesa se pag de tall de la isglésia o de promeses, si se'n troben"³.

El retaule ja era fet l'any 1597, i meresqué l'elogi del bisbe a la Visita pastoral del 9 de febrer: "Atès que lo retaule és bo, per custòdia de aquell ordenà ques facen unes cortines per cobrir lo dit retaule"; que "les cortines estiguen de ordinari davant lo retaule per guardar-lo de la pols i per conservar-lo". Sembla que la senyora de Solanda arribà a pagar tot el retaule, ja que a l'acte de la Visita pastoral de 1609 es diu: "La capella de Sant Antoni és de la senyora Sala de Solanda, qui ha fet lo retaule i les dues lànties que fa cremar lo bací de St. Sebastià i St. Antoni"⁴.

Un dels sants que la senyora Tugores Sala va voler posar en el retaule, junt amb Sant Antoni, fou Sant Sebastià, que compartí capella amb el protector dels animals fins l'any 1664, si bé tenia obreria pròpia⁵.

L'obreria de Sant Antoni ja existia l'any 1597. Dins la capella hi havia un bancal en el qual alguns pretenien tenir-hi dret, i el bisbe ordenà "que lo dit bancal sia comú a tothom primer ocupant lloc en aquell, exceptat emperò que ara i perpètuament lo primer lloc sigui del obrer de sanct Antoni, i nengú ley pugua primer ocupar"⁶.

Aquesta obreria tenia un règim distint de les altres obreries. L'any 1230, el primer any després de la conquesta del rei En Jaume, s'establí a Mallorca l'Orde dels canonges regulars de Sant Antoni, que es dedicava a l'atenció dels atacats pel "foc de Sant Antoni", una intoxicació prou estesa que provocava la gangrena. Els antonians edificaren per a aquests malalts un hospital a Ciutat -avui Sant Antoniet-, en el carrer de Sant Miquel, i més tard s'encarregaren també de l'hospital de Sant Antoni de Pàdua, a la Porta de Sant Antoni. Per obtenir recursos per a la seva tasca hospitalària aconseguiren el privilegi de disposar dels diners de les obreries parroquials de Sant Antoni, amb l'obligació d'atendre en prioritat la capella i el culte del sant a les parròquies.

(Segueix a la pàgina següent)

Això ens ha privat de conèixer bona part de la història de la capella de Sant Antoni i de les vicissituds de la seva obreria. Com s'ha vist pels articles anteriors, els Llibres d'Obreries són la font principal d'informació per conèixer la història de les capelles; els obrers de sant Antoni no passaven comptes anuals amb el rector i els jurats de la vila, com feien tots els altres obrers, sinó amb el superior o Comanador de Sant Antoni, i per això els comptes de l'Obreria, fins l'any 1858 en què ja s'havien extingit els antonians, no són a l'arxiu parroquial.

Al Comanador, les necessitats dels hospitals el menaven sovint a descuidar-se de l'atenció a la capella de sant Antoni, i llavors el bisbe, a les visites pastorals, prenia les mesures adients: A 1627 el bisbe Baltasar de Borja disposava: "Per quant lo dit altar és molt xic i curt, ordena i mana se allargui aquell dos palms, i se reperi lo que del retaule està gastat, i se fassi un cubertor nou per dit altar, i que lo bassiner fassi fer un palis, i fins sia aquell fet, no responga dit bassiner al Comanador de ningun diner".

L'any 1679, a la Visita del bisbe Bernat Cotoner: "Se visità lo altar de St. Antoni de Viana, que corre per compte del Comanador de St. Antoni, qui recull les almoines se fan a dit St. per medi de son bassiner; i per no esser-se trobat decent, fonc manat que dit Comanador dins sis mesos lo adorni de tot lo necessari, com són palis, tovalles, canelobres, sacra i Evangeli de St. Joan; i juntament fassi pintar lo quadro a les parts ahont la pintura sen és anada, y no adimplintho dins dit termini, cometem al Rector que se retenga del bassiner quantitat concurrent qui basti para fer dits ornaments".

Anys més tard és el bisbe Pere d'Alagó qui ha d'intervenir en la visita de 1693: "Se ha visitat la capella de sant Antoni y se ha manat que lo obrer o bassiner de dita capella dins quinze dies fasse una tarima nova a dit altar, y per al cost de ella se retenga lo necessari de les primeras almoines que recullirà..." Però no es va fer cas als manaments dels dos bisbes, i el successor Francisco de La Portilla es posà damunt els retalons a la visita següent, de 1704:

"Se ha visitat la capella de sant Antoni y se ha manat que los obrers, en pena de escomunicació y de 5 lls. no entreguin les limosnes, que primer no hajen fet ornamentada la capella de tot lo necessari, con són frontals, casulles de totes colors, camis, tovalles i tot lo demés"⁷.

Devers l'any 1670, quan s'hagué allargat l'església i s'hagué aconseguit una capella més a cada banda, la imatge de sant Sebastià fou desplaçada a la nova capella de l'esquerra, avui de sant Josep, i la de sant Antoni passà a la capella més prop del portal major, a l'indret del lloc que ocupa al present, que havia estat fins llavors del Nom de Jesús.

La devoció que els feels santjoaners professaven a Sant Antoni queda patent per les misses fundades a perpetuïtat pel dia 17 de gener, segons el Llibre de Sufragis de la parròquia, en una relació feta l'any 1740: 34 misses conventuals i aniversari; 3 misses baixes i aniversari; 21 misses baixes; les fundacions més antigues corresponen a 1578⁸.

En la segona meitat del segle XVIII, seguint la moda de l'època, la capella fou estucada. Així la trobà el curiós viatger Jeroni Berard quan féu la seva volta per les viles de Mallorca devers l'any 1789; la descripció que en fa no és gens entusiasta: "La (capilla) del glorioso San Antonio de Viana, cuya imagen es de bulto y de inferior gusto, entre dos columnas y adornos antiguos espirales, aún de la misma madera sin dorar, relieveñ de moda y las paredes de ella modernamente adornadas de estuco a la italiana por el artífice (Antoni) Soldati"⁹.

Els antonians foren exclaustats l'any 1791, encara que es mantingué l'ofici de Comanador, que seguí regint l'hospital de Sant Antoniet. Extingit el privilegi que tenien de disposar dels cabals de l'Obreria, el culte a Sant Antoni i l'ornament de la seva capella es pogué desplegar d'acord amb la devoció del poble.

L'any 1858 comença l'únic Llibre de l'Obreria que hi ha a l'arxiu parroquial, llibre que va fins l'any 1920. Ell ens proporciona el nom dels obrers que s'han succeït en el sosteniment del culte i de la capella del

(Segueix a la pàgina següent)

sant ermità de la Tebaida: Antoni Matas i Josep Bauzà (1858-1860); Antoni Matas (1860-1880); Antoni Fernández Caymari (1880-1887); Jaume Antich (1887-1888); Antoni Fernández, segona vegada (1889-1890); no consta nom d'obrers de 1890-1901; Esteve Ginard i Mateu Ginard (1901-1907); Esteve Ginard i Antoni Matas (1907-1911); Esteve Ginard i Antoni Oliver (1911-1916); Antoni Oliver (1916-1917)¹⁰.

Els obrers s'esforçaven amb acréixer les entrades: la capta anual pel poble i per les possessions que proporcionava més d'una dotzena de quarteres de blat -qualque any s'arribà a les vint quarteres-, les col·lectes que es feien a l'església durant el novenari i a les Completes i l'Ofici de la festa, la recaudació de les beneïdes en les quals els qui desfilaven tiraven la seva llimosna dins el mateix poalet de l'aigua beneïda que els presentava un escolanet, i la rifa de qualque porcella o pollastre, regalats per algun devot, donaven diners suficients per organitzar una novena i una festa ben lluïda, amb un bon predicador, murta pels carrers, un refresc abundós després de l'Ofici i música per la processó i les beneïdes.

A poc a poc es pogué anar guarnint la capella i adquirint elements de culte. Un inventari de 1862 ens fa una descripció molt millorada en relació a la de Berard uns setanta-cins anys enrera: "Al lado de la escalera del coro hay la capilla de San Antonio, cuyo quadro es de madera sobredorado y la mesa del altar, de jaspe. Sobre ella hay una tarima con seis candeleros plateados y unas sacras con el marco de madera sobredorado. Contiene en medio una figura de bulto de San Antonio y a sus lados y definición tres telas que representan a San Guillermo, a San Francisco de Asís y a San Antonio de Padua. Hay colgados una araña de cristal y dos lámparas de platina, nuevas. Se cierra dicha capilla con una barandilla de hierro"¹¹.

El salamó de cristall i les llànties de platina d'aquest inventari foren adquirides l'any 1858, i costaren 30 lls. 15 ss. i 27 lls. 10 ss. 6, respectivament. L'any 1863 es compraren dos canelobres daurats, per 9 lls. L'any 1880 es

renovà el tabernacle del sant per les processons: Una figura nova de sant Antoni, 300 pts.; montura de ferro, escultura i daurat pel tabernacle, 120 pts.; tela galó i confecció de les cortines, 17,75 ptas.; campaneta platejada, 2,25 pts.; transport des de Ciutat, 2,75 pts.; armari per guardar el tabernacle, 48 pts.¹²

A 1882 es restaurà la imatge de sant Antoni i les teles del retaule, per 35. pts.; a 1885 es renovà l'escaló i l'enrajolat de la capella; a 1905 es féu un nou enrajolat, obra de mestre Miquel Sastre; i l'any 1920 s'adquirí a Ca'n Gumbau de Ciutat una petita imatge de Sant Antoni, de cartó-pedra per presidir les beneïdes, pel preu de 104,50 pts.; mestre Amador Bauzà féu el caixó per guardar-la, cobrant 8,50 pts.¹³

Acabarem amb unes anotacions per despeses musicals: "Als músics per tocar el temps de les benediccions, 18 ss. (1859); dos donatius de 150 pts., de l'Obreria "per l'orgue nou", en temps del rector Terrassa (1877 i 1879); "per paper i treball de copiar la música i la lletra del novenari, 4 pts., per la música del novenari i festa, 25 pts." (1883); "subvenció al gasto de la fatxada de l'orgue i dos registres (obra de l'ecònom Ordines), 75 pts." (1884); "a D. Juan Bauzà, pbro. depositario de la sociedad musical, por distribución de la banda que tocó en la procesión, 7,50 pts." (1904); "a D. Francisco Mas, depositario de la banda musical por asistencia a la procesión, 7,50 pts." (1906)¹⁴. Queda també anotada la participació de la banda de música a les processons de 1907, 1909, 1916, i a la processó i beneïdes l'any 1920.

JOSEP

ESTELRICH I COSTA

NOTES (A la pàgina següent)

RECORDANT ESDEVENIMENTS I CURIOSITATS

PASSATS EN EL MES DE GENER

Gener 1.948. Al Convent de la Missió de Palma fou ordenat sacerdot el religiós santjoaner P. Amador Bauzà Vaquer (de Gosalba).

10-01-1.968. Va caure una grossa nevada damunt Sant Joan.

30-01-1.970. En la fase final del "IV Concurso Nacional de Tareas Agrarias el "Plantel" d'Extensió Agraria de Sant Joan, obtingué el Primer Premi a la secció "Problemas de Comunidad" per la seva campanya d'eliminació de les rates i el Quart Premi en la secció "Tareas agrícolas" pel seu treball "Melones bajo plástico". Varen rebre els premis en representació del grup santjoaner Antoni Sastre Gayà que acompanyà als joves Miquel Vidal Llaneras i Bartomeu Miralles Florit.

09-01-1.972. Abultada victòria del Atco. San Juan davant el Margaritense en un partit de juvenils al que guanyà per 10-0. Alineació dels locals: Picornell, Payeras (Cerdà), Nigorra, Morlà, Fontirroig, Sansó, Diego, Company II, Toni Company I, (Mayol) i Jesús. Gols: Company II 7 gols, Toni 2 gols i Jesús 1 gol.

Gener 1.977. Si bé l'equip del C.D. San Juan feia una campanya més que regular dins la Regional Preferent, màxima Categoria del futbol illenc, la Directiva santjoanera, va acordar

donar entrada gratuïta a tots els santjoaners que volguessin presenciar els seus partits al Camp de Consolació.

06-01-1.976. A l'Església del Sagrat Cor de Maria de Palma, va celebrar Missa Nova el sacerdot Jordi Gaya Estelrich.

Gener 1.977. En aquest any tornar a resurgir l'Obreria de Sant Antoni i foren obsequiats els foguerons amb una ximbomba feta per Joan Matas, el "Ferrer Peremates". A la festa que fou també en diumenge com enguany, hi actuaren alguns components del Circ "La Ciudad de los Muchachos" que aquell any actuaven a Palma.

21-01-1.978. Moria l'edat de 74 anys el sacerdot castrense Josep Mayol Gayà.

21-01-1.978. A un concurs anomenat "Mallorca Canta" celebrat a Palma, els santjoaners Miquel Fiol Sorell i la seva filla Magdalena varen obtenir medalles de plata en les seccions de "tonades de batre" i "cançons de ximbomba", respectivament.

12-01-1.979. Va tenir lloc la primera visita pastoral a la nostra Parròquia del Bisbe Dr. Teodor Ubeda.

01-01-1.988. Mori sobtadament Catalina Matas Gayà, esposa de Rafel de Calicant. Tenia 60 anys.

Joan Jaume

NOTES (Pàgines anteriors)

1. Perez Martinez, L. Les Visitas pastorales de D. Diego de Arnedo..., t. II. Palma de mallorca 1963-1969, pag. 248.

2. Mel i Sucre, núm. 142 (abril 1.992), pag. 18.

3. Arxiu municipal de Sant Joan. Llibre de Consells. Transcripció de Ramon Gaya Galmés, a Documenta, pag. 64.

4. APSJ (Arxiu parroquial de Sant Joan), 21.1, fs. 21 v. 45. 36v.

5. Damunt Damunt, núm. 14 (juliol 1992), pàg. 20-21.

6. APSJ, 21.1 f. 23.

7. APSJ, 21.1, f. 65 v.; 21.3, fs. 33 v. 49v. 58.

8. APSJ, 31.5, fs. 2-7.

9. Berard, J. Viaje a las Villas de mallorca. 1789. Transcr. de Ll. Pérez. Ajuntament de Palma 1.983, pàg. 217.

10. APSJ, 62.6

11. APSJ, 21.5.1. - Transcr. de R. Gaya a Documenta, pàg. 341.

12. APSJ, fs. 2. 7. 19. - La imatge i el tabernacle son en el Museu parroquial.

13. APSJ, 62.6, fs. 21. 24. 45. 60.

14. APSJ. 62.6, fs. 2. 18. 22. 23. 44. 46.

